

Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 25.09.2015 р. № 70/1, інші міжнародні документи з прав людини, Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР, Закони України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 р. № 5207-VI, «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. № 2866-IV, укази Президента України «Про Національну стратегію у сфері прав людини» від 21.03.2021 р. № 119/2021, «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» від 02.06.2021 р. № 225/2021, постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 09.10.2020 р. № 930, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки» від 12.08.2022 р. № 752-р, «Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації» від 20.12.2022 р. № 1163-р, «Деякі питання реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року» від 02.05.2025 р. № 439-р та ін.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. № 2866-IV гендерна політика держави або державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на: (1) утвердження гендерної рівності; (2) недопущення дискримінації за ознакою статі; (3) застосування позитивних дій; (4) запобігання та протидію насильству за ознакою статі, у тому числі всім проявам насильства стосовно жінок; (5) забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; (6) забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків; (7) підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства; (8) виховання і пропаганду серед

населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері; (9) захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі [4].

Питання, пов'язані із формуванням державної гендерної політики, набули актуальності у зв'язку з укладенням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014 р. (ратифікована Законом України від 16.09.2014 р. № 1678-VII), згідно з якою між Сторонами передбачено співробітництво, зокрема, із забезпечення гендерної рівності та рівних можливостей для чоловіків та жінок у сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та соціальної діяльності, а також у процесі прийняття рішень (ст. 419, п. 1) ч. 1 ст. 420).

Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток є п'ятою з 17 Цілей сталого розвитку, затверджених Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 25.09.2015 р. № 70/1, заходи для досягнення яких (проведення аналізу чинних прогнозних і програмних документів, розробка проєктів прогнозних і програмних документів, нормативно-правових актів, впровадження моніторингу реалізації Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року та щорічного оприлюднення його результатів, проведення Національною академією наук України та галузевими академіями наук наукових досліджень) також передбачено на національному рівні Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 р. № 722/2019.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. № 2866-IV суб'єктами, які наділені повноваженнями у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, є Верховна Рада України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, Національна соціальна сервісна служба України, органи виконавчої влади та органи місцевого

самоврядування, визначені в їх складі уповноважені особи (координатори) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, громадські об'єднання [4].

Аналіз ст. ст. 8-14 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. № 2866-IV та ст. 102 Конституції України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР дозволяє зробити висновок, що формування гендерної політики держави та основ її правового регулювання забезпечують такі органи державної влади: (1) Верховна Рада України (визначає основні засади гендерної політики держави, забезпечує у законодавчій діяльності принцип рівності прав та можливостей жінок і чоловіків); (2) Президент України (виступає гарантом прав і свобод людини і громадянина); (3) Кабінет Міністрів України (забезпечує проведення єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя, приймає Національний план дій, розробляє і реалізовує державні цільові програми, спрямовує та координує діяльність міністерств, інших органів виконавчої влади щодо забезпечення гендерної рівності та ін.); (4) Міністерство соціальної політики України, яке є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, що бере участь у формуванні державної політики з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

### *Список використаних джерел*

1. United Nations Charter / United Nations. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-1> (дата звернення: 05.05.2025)
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.

3. Гендерна політика в нормативно-правових документах. Частина 1 / за заг. ред. Левченко К. Б. / Г. Г. Жуковська, К. Б. Левченко, О. О. Остапенко, О. І. Сулова. Київ, 2020. 186 с.

4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 05.05.2025)

*Хам'як М.О.,*  
студент 2 курсу ННІ «Юридичний інститут Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

*Науковий керівник: Муза О.В.,*  
д.ю.н, старший науковий співробітник,  
професор кафедри публічного та міжнародного права,  
Київський національний економічний університет  
імені Вадима Гетьмана

## **ІНСТИТУЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ**

У контексті реформування вищої освіти в Україні все більшої уваги набуває формування інклюзивного освітнього простору, який базується на принципах рівності, доступності та поваги до різноманітності.

Інклюзивна освіта у закладах вищої освіти (далі по тексті – ЗВО) повинна охоплювати не лише забезпечення фізичної доступності до приміщень, а й створення навчального середовища, яке враховує індивідуальні потреби студентів з особливими освітніми потребами (ООП), інвалідністю, представників національних меншин, тощо.

Україна як держава-учасниця Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю взяла на себе зобов'язання забезпечити інклюзивне навчання на всіх рівнях освіти, включаючи сферу вищої освіти [1]. Так, ст. 24 цієї Конвенції прямо зобов'язує держави створювати умови для рівного доступу до якісної освіти та забезпечення